

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 14ης Ιουνίου 2016 *

«Αίτηση αναιρέσεως — Μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου — Αποζημίωση βουλευτικής επικουρίας — Αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων — Ανάκτηση — Μέτρα εφαρμογής του καθεστώτος των βουλευτών του Κοινοβουλίου — Σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας — Αρχή της αμεροληψίας — Παραγραφή — Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 966/2012 — Άρθρα 78 έως 81 — Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 1268/2012 — Άρθρα 81, 82 και 93 — Αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης — Εύλογη προθεσμία»

Στην υπόθεση C-566/14 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 6 Δεκεμβρίου 2014,

Jean-Charles Marchiani, κάτοικος Toulon (Γαλλία), εκπροσωπούμενος από τον C.-S. Marchiani, avocat,

αναιρεσείων,

όπου ο έτερος διάδικος είναι:

το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, εκπροσωπούμενο από τους G. Corstens και S. Seyr, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθού πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, πρόεδρο, A. Tizzano, αντιπρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič (εισηγητή), J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev, C. Toader, D. Šváby και F. Biltgen, προέδρους τμήματος, J.-C. Bonichot, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda και S. Rodin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: V. Giacobbo-Peyronnel, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 8ης Δεκεμβρίου 2015,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Ιανουαρίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή του αναιρέσεως, ο Jean-Charles Marchiani ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 10ης Οκτωβρίου 2014, Marchiani κατά Κοινοβουλίου (T-479/13, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2014:866), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή του με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2013, σχετικά με την ανάκτηση ποσού 107 694,72 ευρώ (στο εξής: επίδικη απόφαση), και του σχετικού χρεωστικού σημειώματος αριθ. 2013-807 της 5ης Ιουλίου 2013 (στο εξής: επίδικο χρεωστικό σημείωμα).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 966/2012

- 2 Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ 2012, L 298, σ. 1), ορίζει, στο άρθρο του 78, το οποίο επιγράφεται «Προθεσμία παραγραφής»:

«1. Βεβαίωση μιας απαίτησης είναι η πράξη με την οποία ο αρμόδιος διατάκτης:

α) επαληθεύει την ύπαρξη οφειλής·

β) προσδιορίζει ή επαληθεύει την ύπαρξη και το ποσό της οφειλής·

γ) επαληθεύει τους όρους υπό τους οποίους η οφειλή καθίσταται απαιτητή.

2. Οι ίδιοι πόροι που αποδίδονται στην Επιτροπή, καθώς και κάθε απαίτηση που προσδιορίζεται ως βεβαία, εκκαθαρισμένη και απαιτητή, βεβαιώνονται με ένταλμα είσπραξης στον υπόλογο, ακολουθούμενο από χρεωστικό σημείωμα προς τον οφειλέτη, τα οποία εκδίδονται και τα δύο από τον αρμόδιο διατάκτη.

3. Τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά ανακτώνται.

4. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 210, σχετικά με λεπτομερείς κανόνες για τη βεβαίωση των απαιτήσεων, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας και των δικαιολογητικών εγγράφων, και για τους τόκους υπερημερίας.»

- 3 Το άρθρο 79 του κανονισμού αυτού, με τίτλο «Εντολή είσπραξης», προβλέπει, στην παράγραφο 1:

«Εντολή είσπραξης είναι η πράξη με την οποία ο αρμόδιος διατάκτης παραγγέλλει στον υπόλογο, με την έκδοση εντάλματος είσπραξης, να εισπράξει απαίτηση την οποία ο αρμόδιος διατάκτης έχει βεβαιώσει.»

- 4 Το άρθρο 80 του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Κανόνες περί είσπραξης», ορίζει, στην παράγραφο 1:

«Ο υπόλογος αναλαμβάνει την εκτέλεση των ενταλμάτων είσπραξης των απαιτήσεων που έχουν εκδοθεί κατά τα δέοντα από τον αρμόδιο διατάκτη. Ο υπόλογος οφείλει να επιδεικνύει επιμέλεια, με σκοπό την εξασφάλιση της είσπραξης των εσόδων της Ένωσης και να μεριμνά για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων της.

Ο υπόλογος προβαίνει σε είσπραξη κατά συμψηφισμό και κατά το οφειλόμενο ποσό των απαιτήσεων της Ένωσης έναντι κάθε οφειλέτη ο οποίος είναι ο ίδιος κάτοχος απαίτησης έναντι της Ένωσης. Οι εν λόγω απαιτήσεις πρέπει να είναι βέβαιες, εκκαθαρισμένες και απαιτητές.»

- 5 Κατά το άρθρο 81 του κανονισμού 966/2012, με τίτλο «Πεδίο εφαρμογής»:

«1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων ειδικών κανονισμών και της εφαρμογής της [απόφασης 2007/436/EK, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 7ης Ιουνίου 2007, σχετικά με το σύστημα ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 2007, L 163, σ. 17)], οι απαιτήσεις της Ένωσης έναντι τρίτων, καθώς και οι απαιτήσεις τρίτων έναντι της Ένωσης υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή.

2. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 210, σχετικά με λεπτομερείς κανόνες για την προθεσμία παραγραφής.»

- 6 Το άρθρο 81, παράγραφος 1, του κανονισμού 966/2012 έχει ανάλογη διατύπωση με το άρθρο 73α του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 1605/2002 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 2002, L 248, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) 1995/2006 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2006 (ΕΕ 2006, L 390, σ. 1).

Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 1268/2012

- 7 Το άρθρο 81 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 1268/2012 της Επιτροπής, της 29ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής του κανονισμού 966/2012 (ΕΕ 2012, L 362, σ. 1), προβλέπει:

«Προκειμένου να βεβαιώσει απαίτηση, ο αρμόδιος διατάκτης βεβαιώνεται για:

- α) τον βέβαιο χαρακτήρα της απαίτησης, δηλαδή ότι δεν συνοδεύεται από όρους·
- β) τον εκκαθαρισμένο χαρακτήρα της απαίτησεως, το ποσό της οποίας πρέπει να είναι προσδιορισμένο σε χρήμα και με ακρίβεια·
- γ) τον ληξιπρόθεσμο χαρακτήρα της απαίτησης, η οποία δεν πρέπει να υπόκειται σε προθεσμία·
- δ) την ακρίβεια του προσδιορισμού του οφειλέτη·
- ε) την ακρίβεια του καταλογισμού στον προϋπολογισμό των προς είσπραξη ποσών·
- στ) την κανονικότητα των δικαιολογητικών εγγράφων και
- ζ) τη συμμόρφωση προς την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ιδίως όσον αφορά τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 91, παράγραφος 1, στοιχείο α'.»

- 8 Κατά το άρθρο 82, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού:

«1. Κάθε βεβαίωση απαίτησης στηρίζεται σε δικαιολογητικά έγγραφα που πιστοποιούν τα δικαιώματα της Ένωσης.

2. Πριν βεβαιώσει κάθε απαίτηση, ο αρμόδιος διατάκτης προβαίνει προσωπικά στην εξέταση των δικαιολογητικών εγγράφων, ή εξακριβώνει, υπ' ευθύνη του, ότι πραγματοποιήθηκε αυτή η εξέταση.»

- 9 Το άρθρο 93 του εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού, με τίτλο «Κανόνες παραγραφής», προβλέπει:

«1. Η προθεσμία παραγραφής των απαιτήσεων της Ένωσης έναντι τρίτων αρχίζει να υπολογίζεται από την εκπνοή της προθεσμίας που γνωστοποιείται στον οφειλέτη με το χρεωστικό σημείωμα όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 80, παράγραφος 3, στοιχείο β'.

Η προθεσμία παραγραφής των απαιτήσεων τρίτων έναντι της Ένωσης αρχίζει να υπολογίζεται από την ημερομηνία κατά την οποία η εξόφληση της απαίτησης καθίσταται απαιτητή σύμφωνα με την αντίστοιχη νομική δέσμευση.

[...]

6. Οι απαιτήσεις δεν εισπράττονται μετά την εκπνοή της προθεσμίας παραγραφής, όπως αυτή ορίζεται στις παραγράφους 1 έως 5.»

- 10 Το γράμμα του άρθρου 93, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 1268/2012 αντιστοιχεί στο γράμμα του άρθρου 85β, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2342/2002 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 2002, για τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ 2002, L 357, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 478/2007 της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 2007, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2342/2002 για τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 1605/2002 (ΕΕ 2007, L 111, σ. 13).

Η ρύθμιση περί εξόδων και αποζημιώσεων των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

- 11 Το άρθρο 27, παράγραφος 3, της ρυθμίσεως σχετικά με την καταβολή των εξόδων και των αποζημιώσεων των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στο εξής: ρύθμιση ΕΑΒ), προέβλεπε, όπως ίσχυε μέχρι τις 14 Ιουλίου 2009, τα εξής:

«Εάν ο Γενικός Γραμματέας μετά από διαβούλευση με τους Κοσμήτορες, είναι πεπεισμένος ότι έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ποσά από τις αποζημιώσεις των βουλευτών που προβλέπονται στις παρούσες ρυθμίσεις, δίνει οδηγίες για την επιστροφή των ποσών αυτών από τον εν λόγω βουλευτή.»

- 12 Η απόφαση του Προεδρείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 19ης Μαΐου και της 9ης Ιουλίου 2008 σχετικά με τα μέτρα εφαρμογής του καθεστώτος των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΕΕ 2009, C 159, σ. 1), όπως ίσχυε μετά τις 21 Οκτωβρίου 2010 (ΕΕ 2010, C 283, σ. 9) (στο εξής: μέτρα εφαρμογής), προβλέπει, στο άρθρο 68, με τίτλο «Απαίτηση αχρεωστήτου»:

«1. Κάθε ποσό που καταβάλλεται αχρεωστήτως στο πλαίσιο των παρόντων μέτρων εφαρμογής αναζητείται. Ο Γενικός Γραμματέας δίνει οδηγίες για την ανάκτηση αυτών των ποσών από τον ενδιαφερόμενο βουλευτή.

2. Κάθε απόφαση σχετικά με την ανάκτηση λαμβάνεται μεριμνώντας για την αποτελεσματική άσκηση της εντολής του βουλευτή και για την εύρυθμη λειτουργία του Κοινοβουλίου, αφού ο Γενικός Γραμματέας ακούσει προηγουμένως τον ενδιαφερόμενο βουλευτή.

3. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επίσης στους πρώην βουλευτές και τους τρίτους.»

- 13 Ο τίτλος III των εν λόγω μέτρων εφαρμογής, που φέρει την επικεφαλίδα «Γενικές και τελικές διατάξεις», περιλαμβάνει το κεφάλαιο IV σχετικά με τις «Τελικές διατάξεις». Στο εν λόγω κεφάλαιο IV, το άρθρο 72, με τίτλο «Προσφυγή», ορίζει:

«1. Όποιος βουλευτής θεωρήσει ότι η αρμόδια υπηρεσία δεν εφάρμοσε σωστά στην περίπτωση του τα παρόντα μέτρα εφαρμογής μπορεί να απευθυνθεί εγγράφως στο Γενικό Γραμματέα.

Η απόφαση του Γενικού Γραμματέα επί της προσφυγής περιλαμβάνει το σκεπτικό στο οποίο βασίζεται.

2. Όποιος βουλευτής δεν συμφωνεί με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα μπορεί να ζητήσει, εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης του Γενικού Γραμματέα, να παραπεμφθεί το ζήτημα στους Κοσμήτορες οι οποίοι αποφασίζουν ύστερα από διαβούλευση με τον Γενικό Γραμματέα.

3. Εάν ένα από τα μέρη που εμπλέκονται στη διαδικασία προσφυγής δεν συμφωνεί με την απόφαση που ενέκριναν οι Κοσμήτορες, μπορεί να ζητήσει, εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης αυτής, την παραπομπή του ζητήματος στο Προεδρείο, το οποίο λαμβάνει την οριστική απόφαση.

4. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επίσης στο νόμιμο κληρονόμο του βουλευτή, καθώς και στους πρώην βουλευτές και στους νόμιμους κληρονόμους τους.»

- 14 Κατά το άρθρο 74 των μέτρων εφαρμογής:

«Με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων του Τίτλου IV, οι ρυθμίσεις ΕΑΒ παύουν να ισχύουν την ημέρα έναρξης ισχύος του Καθεστώτος των Βουλευτών.»

Ιστορικό της διαφοράς

- 15 Ο J.-C. Marchiani διατέλεσε βουλευτής στο Κοινοβούλιο κατά την περίοδο από τις 20 Ιουλίου 1999 έως τις 19 Ιουνίου 2004. Το χρονικό διάστημα 2001 έως 2004, ο J.-C. Marchiani έκανε χρήση των υπηρεσιών βουλευτικής επικουρίας της Τ. και του Τ., ενώ για το διάστημα 2002 έως 2004 έκανε χρήση των υπηρεσιών βουλευτικής επικουρίας και της Β. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2004, ο ανακριτής του tribunal de grande instance de Paris (Γαλλία) [πρωτοδικείου Παρισιού] ενημέρωσε τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου ότι τα καθήκοντα που ασκούσαν η Τ. και ο Τ. το διάστημα 2001 έως 2004 ενδέχεται να μη σχετίζονταν στην πραγματικότητα με τα καθήκοντα βοηθού βουλευτή.
- 16 Με απόφαση της 4ης Μαρτίου 2009, ο Γενικός Γραμματέας του Κοινοβουλίου (στο εξής: γενικός γραμματέας) διαπίστωσε, μετά από κατ' αντιπαράθεση διαδικασία και κατόπιν διαβουλεύσεως με τους κοσμήτορες στις 14 Ιανουαρίου 2009, ότι είχε καταβληθεί αχρεωστήτως στον αναιρεσείοντα ποσό 148 160,27 ευρώ στο πλαίσιο του άρθρου 14 της ρυθμίσεως ΕΑΒ και ζήτησε από τον διατάκτη του Κοινοβουλίου να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την ανάκτηση του εν λόγω ποσού.
- 17 Την ίδια ημέρα, ο διατάκτης του Κοινοβουλίου κοινοποίησε στον αναιρεσείοντα χρεωστικό σημείωμα ζητώντας την ανάκτηση του ποσού των 148 160,27 ευρώ.

- 18 Στις 14 Αυγούστου 2009, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), μετά τη διαβίβαση προς αυτήν από τον γενικό γραμματέα, στις 21 Οκτωβρίου 2008, του φακέλου που αφορούσε τις επίμαχες παρατυπίες, γνωστοποίησε στο Κοινοβούλιο και στον αναιρεσεύοντα ότι κινήθηκε διαδικασία έρευνας.
- 19 Στις 14 Οκτωβρίου 2011, η OLAF, κατόπιν έρευνας και ακροάσεως του αναιρεσεύοντος στις 6 Ιουλίου 2011, διαβίβασε στο Κοινοβούλιο αντίγραφο της τελικής εκθέσεως της έρευνάς της (στο εξής: έκθεση της OLAF). Με την εν λόγω έκθεση διαπιστώνεται ότι ο αναιρεσεύων έλαβε χωρίς νόμιμη αιτία αποζημίωση για τις υπηρεσίες που του παρείχαν οι Τ., Τ. και Β. και προτείνεται στο Κοινοβούλιο να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την είσπραξη των οφειλομένων ποσών. Στις 25 Οκτωβρίου 2011, η OLAF γνωστοποίησε στον αναιρεσεύοντα την περάτωση της έρευνας.
- 20 Στις 28 Μαΐου 2013, βάσει της εκθέσεως της OLAF, ο γενικός γραμματέας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 27, παράγραφος 3, της ρυθμίσεως ΕΑΒ, γνωστοποίησε στον αναιρεσεύοντα την πρόθεσή του να προβεί στην είσπραξη του συνολικού ποσού που κατέβαλε το Κοινοβούλιο σε σχέση με τους Τ., Τ. και Β. και τον κάλεσε να υποβάλει τις σχετικές παρατηρήσεις του.
- 21 Στις 25 Ιουνίου 2013, ο αναιρεσεύων έτυχε ακροάσεως από τον γενικό γραμματέα. Στις 27 Ιουνίου 2013, ο αναιρεσεύων κοινοποίησε στον γενικό γραμματέα τα πρακτικά της ακροάσεως. Ο γενικός γραμματέας διαβουλευθήκε με τους Κοσμήτορες στις 2 Ιουλίου 2013.
- 22 Με την επίδικη απόφαση, ο γενικός γραμματέας διαπίστωσε ότι, ενώ η απόφαση της 4ης Μαρτίου 2009 προέβλεπε την ανάκτηση ποσού 148 160,27 ευρώ, ένα πρόσθετο ποσό ύψους 107 694,72 ευρώ είχε επίσης καταβληθεί αχρεωστήτως στον αναιρεσεύοντα και ζήτησε από τον διατάκτη του Κοινοβουλίου να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την ανάκτηση και του εν λόγω ποσού. Κατ' ουσίαν, ο γενικός γραμματέας έκρινε ότι ο αναιρεσεύων δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν ότι οι Τ., Τ. και Β. παρείχαν υπηρεσίες βοηθού βουλευτή.
- 23 Διαπιστώνοντας ότι τα ποσά που είχαν καταβληθεί ως αποζημίωση βουλευτικής επικουρίας αντιστοιχούσαν σε συνολικό ποσό ύψους 255 854,99 ευρώ, μέρος του οποίου αποτέλεσε αντικείμενο της αποφάσεως της 4ης Μαρτίου 2009, η επίδικη απόφαση ορίζει ότι το ποσό των 107 694,72 ευρώ δεν ήταν σύμφωνο προς τη ρύθμιση ΕΑΒ και έπρεπε να ανακτηθεί. Στις 5 Ιουλίου 2013, ο διατάκτης του Κοινοβουλίου εξέδωσε το επίδικο χρεωστικό σημείωμα με το οποίο διέτασσε την ανάκτηση του ποσού των 107 694,72 ευρώ πριν από τις 31 Αυγούστου 2013.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 24 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 3 Σεπτεμβρίου 2013, ο αναιρεσεύων άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως και του επίδικου χρεωστικού σημειώματος.
- 25 Προς στήριξη της προσφυγής του, ο αναιρεσεύων προέβαλε πέντε λόγους, αντλούμενους, ο πρώτος, από παράβαση της διαδικασίας που προβλέπουν τα μέτρα εφαρμογής και από παραβίαση των αρχών της εκατέρωθεν ακροάσεως και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, ο δεύτερος, από εσφαλμένη εφαρμογή της ρυθμίσεως ΕΑΒ, ο τρίτος, από πλάνη εκτιμήσεως των αποδεικτικών εγγράφων, ο τέταρτος, από έλλειψη αμεροληψίας του γενικού γραμματέα και, τέλος, ο πέμπτος, από παραγραφή της απαιτήσεως σχετικά με τα ποσά των οποίων είχε ζητηθεί η ανάκτηση. Εκτιμώντας ότι η απαίτηση για τα επίμαχα ποσά είχε παραγραφεί και ότι ο υπογράφων το επίδικο χρεωστικό σημείωμα δεν είχε την ιδιότητα του διατάκτη, ο αναιρεσεύων ζήτησε επίσης από το Γενικό Δικαστήριο να ακυρώσει το εν λόγω χρεωστικό σημείωμα.

- 26 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το Γενικό Δικαστήριο, χωρίς να κρίνει επί των ενστάσεων του Κοινοβουλίου περί απαραδέκτου της προσφυγής, απέρριψε επί της ουσίας την προσφυγή του αναιρεσείοντος.

Τα αιτήματα των διαδίκων στην αναιρετική διαδικασία

- 27 Ο J.-C. Marchiani ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.
- 28 Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και
 - να καταδικάσει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 29 Προς στήριξη της αιτήσεώς του αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προβάλλει πέντε λόγους.
- 30 Το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι απαράδεκτη στο σύνολό της. Επικουρικώς, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι οι προβαλλόμενοι λόγοι πρέπει να απορριφθούν ως εν μέρει απαράδεκτοι και εν μέρει αβάσιμοι.

Επί του παραδεκτού της αναιρέσεως στο σύνολό της

- 31 Το Κοινοβούλιο προβάλλει ένσταση απαραδέκτου της αιτήσεως αναιρέσεως στο σύνολό της, με το αιτιολογικό ότι ο αναιρεσείων, κατ' ουσίαν, επαναλαμβάνει απλώς τους λόγους και τα επιχειρήματα που είχαν προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, χωρίς να αναπτύσσει επιχειρήματα τα οποία βάλλουν ειδικώς κατά της συλλογιστικής που ακολούθησε το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.
- 32 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία του Κοινοβουλίου διατυπώνεται γενικώς και δεν στηρίζεται σε συγκεκριμένη ανάλυση της επιχειρηματολογίας που ανέπτυξε ο αναιρεσείων στο πλαίσιο της αιτήσεώς του αναιρέσεως.
- 33 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση απαραδέκτου στον βαθμό που βάλλει κατά της αιτήσεως αναιρέσεως στο σύνολό της.
- 34 Όμως, η διαπίστωση της προηγούμενης σκέψεως ουδόλως προδικάζει την εξέταση του παραδεκτού ορισμένων λόγων εξεταζόμενων χωριστά (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-601/11 P, EU:C:2013:465, σκέψεις 70, 71 και 73).

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 35 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος περιλαμβάνει έξι σκέλη, ο αναιρεσείων υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή των μέτρων εφαρμογής, εξέδωσε απόφαση με αντιφατική αιτιολογία και παραβίασε την αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

- 36 Το Κοινοβούλιο αντιτείνει ότι το πρώτο, το πέμπτο και το έκτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτα, εφόσον, με τα σκέλη αυτά, ο αναιρεσείων απλώς επαναλαμβάνει, χωρίς να επικρίνει συγκεκριμένα σημεία της αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την επιχειρηματολογία που προέβαλε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Κατά τα λοιπά, ο λόγος αυτός είναι εν μέρει αλυσιτελής και εν μέρει αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 37 Όσον αφορά το προβαλλόμενο από το Κοινοβούλιο απαράδεκτο του πρώτου, του πέμπτου και του έκτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, εφόσον ο διάδικος αμφισβητεί την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο, τα νομικά ζητήματα που εξετάστηκαν πρωτοδίκως μπορούν να συζητηθούν εκ νέου κατά την αναιρετική δίκη. Πράγματι, αν ο διάδικος δεν μπορούσε να στηρίξει, κατά τον τρόπο αυτόν, την αίτηση αναιρέσεως σε λόγους και επιχειρήματα που προέβαλε ήδη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η διαδικασία της αναιρέσεως θα καθίστατο, εν μέρει, άνευ αντικειμένου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2010, Σουηδία κ.λπ. κατά API και Επιτροπής, C-514/07 P, C-528/07 P και C-532/07 P, EU:C:2010:541, σκέψη 116).
- 38 Εν προκειμένω, μολονότι είναι αληθές ότι ορισμένα χωρία της επιχειρηματολογίας που ανέπτυξε ο αναιρεσείων στο πλαίσιο του πρώτου λόγου στερούνται ακρίβειας, εντούτοις από την αίτηση αναιρέσεως προκύπτει σαφώς ότι τα επιχειρήματα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του πρώτου, του πέμπτου και του έκτου σκέλους του λόγου αυτού έχουν ως στόχο να αποδείξουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή των μέτρων εφαρμογής και προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας του αναιρεσείοντος. Τα σκέλη αυτά είναι, επομένως, παραδεκτά.
- 39 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο ότι τα εν λόγω μέτρα εφαρμογής δεν εφαρμόζονται στη διαδικασία ανακτήσεως που κινήθηκε κατά του αναιρεσείοντος, δεν έλαβε υπόψη το σαφές γράμμα του άρθρου 68, παράγραφος 3, των μέτρων εφαρμογής, με το οποίο διευκρινίζεται ότι η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή και στους πρώην βουλευτές και στους τρίτους, μολονότι δεν αμφισβητείται ότι ο αναιρεσείων είναι πρώην βουλευτής.
- 40 Συναφώς, όπως προκύπτει από το άρθρο 68, παράγραφος 1, των μέτρων εφαρμογής, «[κ]άθε ποσό που καταβάλλεται αχρεωστήτως στο πλαίσιο των παρόντων μέτρων εφαρμογής αναζητείται». Η παράγραφος αυτή διευκρινίζει επομένως το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 68, περιορίζοντάς το στην ανάκτηση των ποσών που καταβλήθηκαν κατ' εφαρμογή των μέτρων εφαρμογής. Δεν αμφισβητείται όμως ότι τα επίμαχα εν προκειμένω ποσά καταβλήθηκαν στον αναιρεσείοντα κατ' εφαρμογή της ρυθμίσεως ΕΑΒ και όχι βάσει των μέτρων εφαρμογής, τα οποία άρχισαν να ισχύουν μετά τις επίδικες καταβολές. Επομένως, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο, απέκλεισε, στις σκέψεις 27 και 28 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη δυνατότητα εφαρμογής στην υπό κρίση υπόθεση του άρθρου 68 των μέτρων εφαρμογής, δεδομένου ότι το γεγονός ότι η διάταξη αυτή αναφέρεται στους πρώην βουλευτές δεν ασκεί επιρροή συναφώς.
- 41 Εξάλλου, πρέπει να τονιστεί ότι, κατά το άρθρο 72, παράγραφοι 1, 3 και 4, των μέτρων εφαρμογής, σκοπός της διατάξεως αυτής είναι να θέσει σε εφαρμογή διαδικασία ανακτήσεως που παρέχει τη δυνατότητα στον γενικό γραμματέα να εξετάζει τις αντιρρήσεις των βουλευτών και των πρώην βουλευτών, καθώς και των κληρονόμων τους, όσον αφορά την ορθή εφαρμογή των εν λόγω μέτρων ως προς αυτούς. Εντούτοις, στον βαθμό που το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι η διαδικασία ανακτήσεως των αχρεωστήτως καταβληθέντων που κινήθηκε κατά του αναιρεσείοντος δεν βασιζόταν στο άρθρο 68 των μέτρων εφαρμογής, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οποιαδήποτε αντίρρηση του αναιρεσείοντος σχετικά με τη διεξαγωγή της διαδικασίας αυτής δεν μπορεί να θεωρηθεί ως προσφυγή κατά την έννοια του ως άνω άρθρου 72.

- 42 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο ουδόλως υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αποκλείοντας, στις σκέψεις 27, 28 και 31 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη δυνατότητα εφαρμογής των μέτρων εφαρμογής στη διαδικασία ανακτήσεως των επίδικων εν προκειμένω απαιτήσεων.
- 43 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει επίσης να απορριφθεί το πέμπτο σκέλος του λόγου αυτού, αντλούμενο από πλάνη περί το δίκαιο στην οποία φέρεται να υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κρίνοντας ότι η επίδικη απόφαση μπορούσε να εκδοθεί βάσει των άρθρων 78 έως 80 του κανονισμού 966/2012, ενώ μόνον τα μέτρα εφαρμογής μπορούσαν να έχουν εφαρμογή στη διαδικασία αναζήτησεως των αχρεωστήτως καταβληθέντων που κινήθηκε κατά πρώην βουλευτή.
- 44 Πράγματι, το γεγονός και μόνον ότι τα άρθρα 78 έως 80 του κανονισμού 966/2012 δεν περιλαμβάνουν λεπτομερείς ρυθμίσεις όσον αφορά ειδικώς τη διαδικασία ανακτήσεως απαιτήσεων από Ευρωπαίους βουλευτές, αλλά αφορούν τη βεβαίωση των απαιτήσεων της Ένωσης και την εντολή είσπραξης, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 31 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν μπορεί να καθιστά εφαρμοστέα τα μέτρα εφαρμογής χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής τους.
- 45 Πρέπει, επομένως, να απορριφθεί το πρώτο και το πέμπτο σκέλος του πρώτου λόγου.
- 46 Όσον αφορά το δεύτερο και το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου, αντλούμενα από φερόμενη αντιφατική αιτιολογία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής, εν προκειμένω, του άρθρου 68 των μέτρων εφαρμογής, καθώς και της ρυθμίσεως ΕΑΒ, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι αυτά στηρίζονται σε εσφαλμένη κατανόηση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 47 Συγκεκριμένα, πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο, αφού εκτίμησε, στις σκέψεις 27 και 28 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα μέτρα εφαρμογής δεν είχαν εφαρμογή στη διαδικασία που κινήθηκε κατά του αναιρεσειόντος, ανέφερε σαφώς, στη σκέψη 29 της αποφάσεως αυτής, ότι θα εξέταζε τα επιχειρήματα του αναιρεσειόντος που αντλούνται από εσφαλμένη εφαρμογή των άρθρων 68 και 72 των μέτρων εφαρμογής «ανεξαρτήτως του αν η ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών έπρεπε να γίνει βάσει των μέτρων εφαρμογής» και «αν υποθεθεί ότι τα μέτρα εφαρμογής ήταν όντως εφαρμοστέα». Κατά συνέπεια, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου δεν ενέχει αντιφατική αιτιολογία όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής, εν προκειμένω, του εν λόγω άρθρου 68, στον βαθμό που το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε επαλλήλως την παράβαση των μέτρων εφαρμογής.
- 48 Δεύτερον, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στη σκέψη 27 της εν λόγω αποφάσεως, ότι, μολοντί η καταβολή των επίμαχων ποσών, η οποία πραγματοποιήθηκε στο διάστημα μεταξύ 2001 και 2004, διενεργήθηκε βάσει της ρυθμίσεως ΕΑΒ, η ρύθμιση αυτή καταργήθηκε, όπως εξέθεσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 30 της ίδιας αποφάσεως, κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της αποφάσεως 2005/684/ΕΚ, Ευρατόμ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 28ης Σεπτεμβρίου 2005, για τη θέσπιση του καθεστώτος των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΕΕ 2005, L 262, σ. 1). Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, στη σκέψη 31 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς να υποπέσει σε αντιφατική αιτιολογία στην απόφασή του, ότι η διαδικασία ανακτήσεως των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η επίδικη απόφαση το 2013, δεν μπορούσε να στηρίζεται στη ρύθμιση ΕΑΒ.
- 49 Εξάλλου, εφόσον το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 40 έως 44 της παρούσας αποφάσεως, ότι τα μέτρα εφαρμογής δεν μπορούσαν να εφαρμοστούν εν προκειμένω, επιβάλλεται επίσης η διαπίστωση ότι το τρίτο και το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως του αναιρεσειόντος, καθόσον αντλούνται από εσφαλμένη ερμηνεία της αλληλεπιδράσεως μεταξύ των άρθρων 68 και 72 των εν λόγω μέτρων εφαρμογής, καθώς και από παραμόρφωση του περιεχομένου της επιστολής της 27ης Ιουνίου 2013, η οποία, κατά τον αναιρεσειόντα, έπρεπε να θεωρηθεί ως προσφυγή κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 72, βάλλουν κατά επαλλήλως παρατιθέμενου σημείου

του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και δεν μπορούν, κατ' εφαρμογή της πάγιας νομολογίας του Δικαστηρίου, να επιφέρουν την αναίρεση της αποφάσεως αυτής (βλ. αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2011, Γαλλία κατά People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, EU:C:2011:853, σκέψη 79, και της 13ης Φεβρουαρίου 2014, Ουγγαρία κατά Επιτροπής, C-31/13 P, EU:C:2014:70, σκέψη 82).

- 50 Κατόπιν των ανωτέρω, το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν.
- 51 Τέλος, όσον αφορά το έκτο σκέλος του λόγου αυτού, σχετικά με πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου επί της προσβολής από το Κοινοβούλιο των δικαιωμάτων άμυνας του αναιρεσεύοντος, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, σε όλες τις διαδικασίες που κινούνται εναντίον ενός προσώπου και είναι δυνατόν να καταλήξουν σε λήψη βλαπτικού μέτρου, συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία έχει εφαρμογή ακόμα και αν δεν υφίσταται συναφώς καμία συγκεκριμένη κανονιστική ρύθμιση. Η αρχή αυτή επιτάσσει να παρέχεται στους αποδέκτες αποφάσεων οι οποίες επηρεάζουν αισθητώς τα συμφέροντά τους η δυνατότητα να γνωστοποιούν λυσιτελώς την άποψή τους επί των σε βάρος τους στοιχείων στα οποία στηρίχθηκαν οι αποφάσεις αυτές (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 12ης Φεβρουαρίου 1992, Κάτω Χώρες κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-48/90 και C-66/90, EU:C:1992:63, σκέψεις 44 και 45· της 24ης Οκτωβρίου 1996, Επιτροπή κατά Lisrestal κ.λπ., C-32/95 P, EU:C:1996:402, σκέψη 30, καθώς και της 9ης Ιουνίου 2005, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-287/02, EU:C:2005:368, σκέψη 37).
- 52 Όμως, με το σκέλος αυτό, ο αναιρεσειών προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στη σκέψη 37 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, εσφαλμένως κρίθηκε ότι η μη κοινοποίηση της επιστολής του της 27ης Ιουνίου 2013 στους Κοσμήτορες δεν προσέβαλε τα δικαιώματά του άμυνας, καθόσον οι Κοσμήτορες εξέδωσαν τη γνωμοδότησή τους χωρίς να γνωρίζουν την άποψη του αναιρεσειύοντος.
- 53 Συναφώς, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 32 έως 39 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε εάν, ελλείψει ειδικής διαδικασίας ανακτήσεως των αχρεωστήτως καταβληθέντων προβλεπόμενης από τον κανονισμό 966/2012, έγιναν σεβαστά τα δικαιώματα άμυνας του αναιρεσειύοντος στη διαδικασία που οδήγησε στην έκδοση της επίδικης αποφάσεως. Το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στη σκέψη 33 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς τούτο να αμφισβητηθεί από τον αναιρεσειόντα στην αίτησή του αναίρέσεως, ότι, πριν από την έκδοση της επίδικης αποφάσεως, «ο Γενικός Γραμματέας, αφενός, άκουσε την άποψη του αναιρεσειύοντος και, αφετέρου, διαβουλευθήκε με τους Κοσμήτορες».
- 54 Ο αναιρεσειών δεν προβάλλει επίσης ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά κρίνοντας, στη σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αντίθετα προς όσα αυτός ισχυρίστηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ότι οι Κοσμήτορες δεν αποφάνθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας που οδήγησε στην έκδοση της επίδικης αποφάσεως, αλλά ζητήθηκε μόνον η γνώμη τους, η οποία δεν δεσμεύει τον γενικό γραμματέα κατά την έκδοση της αποφάσεως αυτής.
- 55 Εξάλλου, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 37 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς η διαπίστωση αυτή να αμφισβητηθεί από τον αναιρεσειόντα με την αίτησή του αναίρέσεως, μολονότι το Κοινοβούλιο δέχθηκε ότι η επιστολή της 27ης Ιουνίου 2013 δεν κοινοποιήθηκε στους Κοσμήτορες, εντούτοις η επιστολή αυτή αποτελείται απλώς από τα πρακτικά, τα οποία κράτησε ο αναιρεσειών, από την ακρόασή του ενώπιον του γενικού γραμματέα. Όμως, ελλείψει πρόσθετων στοιχείων που να στοιχειοθετούν το γιατί η μη κοινοποίηση της επιστολής αυτής στους Κοσμήτορες στο πλαίσιο της διαβουλευσεώς τους δεν πληροί τις απαιτήσεις που επιβάλλει ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας του αναιρεσειύοντος, οι οποίες υπενθυμίζονται στη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς απέρριψε το αντλούμενο από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας επιχείρημα του αναιρεσειύοντος. Ως εκ τούτου, το έκτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

56 Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί ο πρώτος λόγος αναιρέσεως στο σύνολό του.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 57 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 54 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το βάρος αποδείξεως όσον αφορά τη χρήση της αποζημιώσεως βουλευτικής επικουρίας σύμφωνα με τη ρύθμιση ΕΑΒ έφερε, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανακτήσεως της αποζημιώσεως αυτής, ο αναιρεσείων και όχι το Κοινοβούλιο. Το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να αναγνωρίσει ότι το Κοινοβούλιο έφερε το βάρος αποδείξεως, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, ότι ο αναιρεσείων πληρούσε τις προϋποθέσεις που προβλέπει η εν λόγω ρύθμιση για τη χορήγηση της ως άνω αποζημιώσεως κατά τον χρόνο που τη ζήτησε και, αφετέρου, ότι η επίδικη απόφαση εκδόθηκε εννέα έτη και πλέον μετά το τέλος της θητείας του αναιρεσείοντος.
- 58 Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι ο λόγος αυτός είναι αλυσιτελής, στον βαθμό που αντλείται από εσφαλμένη εφαρμογή της ρυθμίσεως ΕΑΒ όσον αφορά το βάρος αποδείξεως της σύμφωνης προς τον σκοπό για τον οποίον χορηγήθηκαν χρήσεως των αποζημιώσεων βουλευτικής επικουρίας, δεδομένου ότι βάλλει κατά αιτιολογιών της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως που παρατίθενται επαλλήλως. Όσον αφορά την παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας ως προς το βάρος της εν λόγω αποδείξεως, το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 59 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, καθόσον αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο στην οποία φέρεται να υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο αποφαινόμενο, στη σκέψη 54 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, «ότι στον αναιρεσείοντα εναπόκειται [...] να προσκομίσει στοιχεία που να παρέχουν τη δυνατότητα αμφισβήτησεως της [επίδικης] αποφάσεως κατά το μέρος της που αναφέρει ότι δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο για το ότι οι βοηθοί βουλευτή παρείχαν πράγματι υπηρεσίες βουλευτικής επικουρίας κατά την έννοια του άρθρου 14 της ρυθμίσεως ΕΑΒ», βάλλει κατά αιτιολογιών της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως που παρατίθενται επαλλήλως. Συγκεκριμένα, από την εν λόγω σκέψη 54 προκύπτει ότι η αιτίαση του αναιρεσείοντος σχετικά με το εικαζόμενο βάρος αποδείξεως του Κοινοβουλίου προβλήθηκε για πρώτη φορά ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως και κηρύχθηκε για τον λόγο αυτόν απαράδεκτη από το Γενικό Δικαστήριο.
- 60 Στο μέτρο αυτό, ο ως άνω λόγος αναιρέσεως πρέπει, κατ' εφαρμογή της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως, να απορριφθεί ως αλυσιτελής.
- 61 Εξάλλου, στον βαθμό που ο αναιρεσείων υποστηρίζει επίσης ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως δέχθηκε κατανομή του βάρους αποδείξεως υπέρ του Κοινοβουλίου όσον αφορά τη χρήση των αποζημιώσεων βουλευτικής επικουρίας σύμφωνα με τη ρύθμιση ΕΑΒ παρά το μεγάλο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ του τέλους της θητείας του βουλευτή και της ημερομηνίας εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, η επιχειρηματολογία αυτή δεν προβλήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Επομένως, το επιχείρημα αυτό έχει τον χαρακτήρα νέου ισχυρισμού και πρέπει να απορριφθεί, κατ' εφαρμογή της πάγιας νομολογίας του Δικαστηρίου, ως απαράδεκτο (απόφαση της 8ης Μαρτίου 2016, Ελλάδα κατά Επιτροπής, C-431/14 P, EU:C:2016:145, σκέψη 55 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 62 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει, επομένως, να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 63 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, πρώτον, ότι παραβίασε την αρχή της κατ' αντιμωλίαν συζητήσεως της υποθέσεως, παραλείποντας να αποφανθεί επί του λόγου που αντλείται από παράβαση του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), μολοντί η ΕΣΔΑ δεσμεύει το Κοινοβούλιο ως θεσμικό όργανο της Ένωσης.
- 64 Δεύτερον, ο αναιρεσείων εκτιμά ότι η αρχή της αμεροληψίας, όπως καθιερώνεται στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής από την αρχή της χρηστής διοικήσεως, την οποία δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκειμένου να αποφανθεί επί του αντίστοιχου λόγου προσφυγής που είχε προβληθεί ενώπιόν του. Το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε, ως εκ τούτου, την αρχή της αμεροληψίας.
- 65 Το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, εφόσον ο αναιρεσείων επαναλαμβάνει απλώς τα επιχειρήματα που είχε ήδη προβάλει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Κατά τα λοιπά, ο λόγος αυτός βασίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, εφόσον το Γενικό Δικαστήριο ορθώς αιτιολόγησε την απόρριψη του λόγου αναιρέσεως που αφορούσε φερόμενη μεροληψία του γενικού γραμματέα. Εν πάση περιπτώσει, το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε διαδικασία ενώπιον του γενικού γραμματέα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 66 Όσον αφορά, πρώτον, το επιχείρημα του Κοινοβουλίου κατά το οποίο ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτος, υπογραμμίζεται, βάσει της νομολογίας που υπενθυμίζεται στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως, ότι, εφόσον ο διάδικος αμφισβητεί την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, τα νομικά ζητήματα που εξετάστηκαν πρωτοδίκως μπορούν να συζητηθούν εκ νέου κατά την εκδίκαση της αιτήσεως αναιρέσεως, διότι άλλως η αναιρετική διαδικασία θα καθίστατο εν μέρει άνευ αντικειμένου. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν προσάπτεται στο Γενικό Δικαστήριο ότι κακώς παρέλειψε να εξετάσει λόγο που προέβαλε ο προσφεύγων (βλ. διάταξη της 22ας Ιουνίου 2004, Meyer κατά Επιτροπής, C-151/03 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2004:381, σκέψη 50).
- 67 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρέλειψε να αποφανθεί επί του επιχειρηματός του που αντλείται από παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ. Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι επομένως παραδεκτός.
- 68 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, με το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε επί της αιτιάσεως που αντλείται από το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, ο αναιρεσείων προσάπτει, στην πραγματικότητα, στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν αποφάνθηκε, στο πλαίσιο της εξετάσεως της αιτιάσεως που αντλείται από παραβίαση της αρχής της αμεροληψίας, επί του επιχειρηματός του που διατυπώθηκε για πρώτη φορά κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, κατά το οποίο η αρχή αυτή κατοχυρώνεται και από το εν λόγω άρθρο 6, το οποίο δεσμεύει το Κοινοβούλιο ως θεσμικό όργανο της Ένωσης.
- 69 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση του Γενικού Δικαστηρίου να αιτιολογεί τις αποφάσεις του δεν σημαίνει ότι οφείλει να απαντά λεπτομερώς σε κάθε επιχείρημα (βλ. απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2008, FIAMM κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-120/06 P και C-121/06 P, EU:C:2008:476, σκέψη 91, καθώς και διάταξη της 29ης Οκτωβρίου 2009, Portela κατά Επιτροπής, C-85/09 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2009:685, σκέψη 31). Η αιτιολογία του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί, επομένως, να συνάγεται εμμέσως, υπό τον όρο ότι παρέχει στους μεν ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να

αντιληφθούν το σκεπτικό στο οποίο στηρίχθηκε το Γενικό Δικαστήριο, στο δε Δικαστήριο επαρκή στοιχεία για την άσκηση του εκ μέρους του αναιρετικού ελέγχου (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 22ας Μαΐου 2008, *Evonik Degussa* κατά Επιτροπής, C-266/06 P, EU:C:2008:295, σκέψη 103, και της 8ης Μαρτίου 2016, *Ελλάδα* κατά Επιτροπής, C-431/14 P, EU:C:2016:145, σκέψη 38).

- 70 Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας αυτής, διαπιστώνεται ότι, μολονότι το Γενικό Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε, στις σκέψεις 63 έως 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ρητώς επί του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, ωστόσο προκύπτει σαφώς από το σκεπτικό στο οποίο στηρίχθηκε το Γενικό Δικαστήριο ότι έλαβε θέση επί της αιτιάσεως που αντλείται από την αρχή της αμεροληψίας, απορρίπτοντάς την με αιτιολογικό που παρέχει τη δυνατότητα στον αναιρεσείοντα να κατανοήσει το σκεπτικό της αποφάσεώς του και στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να ασκήσει τον αναιρετικό έλεγχό του. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, μεταξύ άλλων, στη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αρχή της χρηστής διοικήσεως, η οποία διέπει τη δραστηριότητα όλων των θεσμικών οργάνων, περιλαμβάνει την υποχρέωση κάθε οργάνου να εξετάζει αμερόληπτα όλα τα κρίσιμα στοιχεία της υπό εξέταση υποθέσεως. Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 64 της αποφάσεως αυτής, ότι ο γενικός γραμματέας αναλαμβάνει επισήμως την υποχρέωση, ενώπιον του Προεδρείου του Κοινοβουλίου, να ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδησία. Στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 65 έως 68 της εν λόγω αποφάσεως, κατόπιν εμπειριστατωμένης εξετάσεως, ότι ο γενικός γραμματέας δεν αθέτησε την υποχρέωσή του αυτήν εκδίδοντας την επίδικη απόφαση. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, στις σκέψεις 63 έως 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επί της αιτιάσεως του αναιρεσείοντος που αφορούσε την παραβίαση της αρχής της αμεροληψίας.
- 71 Εξάλλου, χωρίς να χρειάζεται να κριθεί το ζήτημα αν το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ έχει εφαρμογή σε διοικητική διαδικασία σχετική με την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων την οποία διεξήγαγε το Κοινοβούλιο, πρέπει να τονιστεί ότι, καθόσον ο αναιρεσείων περιορίζεται στο να υποστηρίξει ότι η αρχή της αμεροληψίας, όπως καθιερώνεται με τη διάταξη αυτή, έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής απ' ό,τι στο πλαίσιο της αρχής της χρηστής διοικήσεως, δεν προβάλλει κανένα νομικό επιχείρημα ικανό να αποδυναμώσει τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου που περιλαμβάνονται στις σκέψεις 63 έως 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 72 Επομένως, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο κατ' εφαρμογή της πάγιας νομολογίας του Δικαστηρίου κατά την οποία η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να παραθέτει επακριβώς τα επίμαχα σημεία της αποφάσεως της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν συγκεκριμένα το αίτημα αυτό (αποφάσεις της 11ης Απριλίου 2013, *Mindo* κατά Επιτροπής, C-652/11 P, EU:C:2013:229, σκέψη 21, καθώς και της 3ης Οκτωβρίου 2013, *Inuit Tapiriit Kanatami* κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-583/11 P, EU:C:2013:625, σκέψη 46).
- 73 Συνεπώς, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

- 74 Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας ότι η ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών δεν είχε παραγραφεί, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο. Ο λόγος αυτός περιλαμβάνει τέσσερα σκέλη. Πρέπει κατ' αρχάς να εξετασθεί το τρίτο σκέλος του λόγου αυτού και στη συνέχεια το πρώτο και το δεύτερο σκέλος από κοινού.

Επί του τρίτου σκέλους του τέταρτου λόγου

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 75 Με το τρίτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως προσάπτεται στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, κρίνοντας ότι ο αναιρεσείων δεν μπορούσε να σχηματίσει την πεποίθηση ότι δεν επρόκειτο να ζητηθεί η ανάκτηση των ποσών που του είχαν καταβληθεί ως αποζημίωση βουλευτικής επικουρίας λόγω του μεγάλου χρονικού διαστήματος που μεσολάβησε από την ημερομηνία καταβολής των ποσών αυτών μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως.
- 76 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί την επιχειρηματολογία του αναιρεσείοντος.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 77 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το δικαίωμα επικλήσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προϋποθέτει ότι έχουν δοθεί από τις αρμόδιες αρχές της Ένωσης στον ενδιαφερόμενο συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις, προερχόμενες από αρμόδιες και αξιόπιστες πηγές (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 22ας Ιουνίου 2006, Βέλγιο και Forum 187 κατά Επιτροπής, C-182/03 και C-217/03, EU:C:2006:416, σκέψη 147, καθώς και της 7ης Απριλίου 2011, Ελλάδα κατά Επιτροπής, C-321/09 P, EU:C:2011:218, σκέψη 45).
- 78 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο αναιρεσείων δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα από το οποίο να μπορεί να συναχθεί ότι, υπό το πρίσμα των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, είχε δημιουργηθεί σ' αυτόν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι τα επίμαχα ποσά δεν μπορούσαν να ανακτηθούν. Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή του, σχετικά με τη διεξαγωγή της διαδικασίας που κινήθηκε κατά του αναιρεσείοντος, απέκλειαν το ενδεχόμενο να έχει δημιουργηθεί μια τέτοια εμπιστοσύνη, παρ' όλο το μεγάλο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από τα πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν στην έκδοση της επίδικης αποφάσεως.
- 79 Έτσι, βάσει της νομολογίας που υπενθυμίζεται στη σκέψη 77 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι το γεγονός και μόνον ότι μεσολάβησε μεγάλο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία καταβολής των ποσών αυτών μέχρι την έκδοση της επίδικης αποφάσεως δεν αρκεί, καθεαυτό και ελλείψει άλλων κρίσιμων στοιχείων, για να δημιουργηθεί στον αναιρεσείοντα δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ότι τα επίμαχα ποσά δεν πρόκειται πλέον να αναζητηθούν.
- 80 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς απέρριψε την αιτίαση του αναιρεσείοντος που αφορούσε παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.
- 81 Κατά συνέπεια, το τρίτο σκέλος του τέταρτου λόγου είναι αβάσιμο.

Επί του πρώτου και του δεύτερου σκέλους του τέταρτου λόγου

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 82 Με το πρώτο σκέλος του τέταρτου λόγου, ο αναιρεσείων προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη τον κανονισμό 1605/2002 και τον κανονισμό 478/2007, κρίνοντας ότι τα ποσά που αναζητήθηκαν βάσει της επίδικης αποφάσεως δεν είχαν παραγραφεί, ενώ θα έπρεπε να αναγνωρίσει ότι τα ποσά που καταβλήθηκαν το 2001 και στις αρχές του 2002 είχαν παραγραφεί το 2007, κατ' εφαρμογή της

πενταετούς προθεσμίας παραγραφής που προβλέπει ο κανονισμός 1605/2002. Όσον αφορά τα ποσά που καταβλήθηκαν κατά το δεύτερο ήμισυ του 2002 και μέχρι το 2004, η έναρξη ισχύος του κανονισμού 478/2007, ο οποίος διευκρινίζει ότι η πενταετής προθεσμία παραγραφής αρχίζει να τρέχει από την εκπνοή της προθεσμίας που γνωστοποιείται στον οφειλέτη με το χρεωστικό σημείωμα, δεν μπορεί να διέκοψε την παραγραφή, εφόσον το Κοινοβούλιο δεν εξέδωσε κανένα χρεωστικό σημείωμα κατά το χρονικό διάστημα που απέμενε για τη συμπλήρωση της παραγραφής.

83 Με το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου, ο αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, απορρίπτοντας την επιχειρηματολογία του κατά την οποία το επίμαχο χρεωστικό σημείωμα που εκδόθηκε βάσει του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 1268/2012 δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την επανέναρξη των προθεσμιών παραγραφής που εξέπνευσαν το 2009, παραβίασε την αρχή της μη αναδρομικότητας.

84 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί την επιχειρηματολογία του αναιρεσείοντος.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

85 Με το πρώτο και το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προβάλλει ότι η ρύθμιση της Ένωσης που ίσχυε κατά την ημερομηνία καταβολής των επίμαχων ποσών προέβλεπε πενταετή προθεσμία παραγραφής των αξιώσεων της Ένωσης κατά τρίτων και ότι ο κανόνας για τον καθορισμό του χρόνου ενάρξεως της προθεσμίας αυτής, κατά τον οποίο η προθεσμία αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία που καθορίζεται στο χρεωστικό σημείωμα, θεσπίστηκε μόλις το 2007.

86 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι το Δικαστήριο έχει ήδη διευκρινίσει ότι το άρθρο 73α του κανονισμού 1605/2002 το οποίο όριζε πενταετή προθεσμία παραγραφής των αξιώσεων της Ένωσης δεν μπορούσε, καθεαυτό, να προβάλλεται λυσιτελώς, χωρίς τις λεπτομέρειες εφαρμογής του, προκειμένου να αποδειχθεί ότι έχει παραγραφεί αξίωση της Ένωσης (βλ. απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2014, Nencini κατά Κοινοβουλίου, C-447/13 P, EU:C:2014:2372, σκέψεις 43 και 44).

87 Επομένως, το εν λόγω άρθρο 73α, το οποίο πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με τις λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου 85β του κανονισμού 2342/2002, προβλέπει πενταετή προθεσμία παραγραφής, προκειμένου να είναι δυνατή η ανάκτηση από τα όργανα της Ένωσης των απαιτήσεων της Ένωσης έναντι τρίτων, η οποία αρχίζει να τρέχει από την εκπνοή της προθεσμίας που γνωστοποιείται στον οφειλέτη με το χρεωστικό σημείωμα (βλ. απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2014, Nencini κατά Κοινοβουλίου, C-447/13 P, EU:C:2014:2372, σκέψεις 45 και 46).

88 Η ερμηνεία αυτή ισχύει επίσης για το άρθρο 81 του κανονισμού 966/2012 και για το άρθρο 93 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 1268/2012, ο οποίος ίσχυε κατά την ημερομηνία της εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως, δεδομένου ότι οι διατάξεις αυτές αντιστοιχούν, κατ' ουσίαν, στο άρθρο 73α του κανονισμού 1605/2002 και στο άρθρο 85β του κανονισμού 2342/2002, αντιστοίχως.

89 Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει ο αναιρεσείων, οι διατάξεις αυτές δεν όριζαν καμία προθεσμία, από τον χρόνο κατά τον οποίο επήλθε η γενεσιουργός αιτία της επίμαχης απαιτήσεως, εντός της οποίας έπρεπε να κοινοποιηθεί στον οφειλέτη το χρεωστικό σημείωμα (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2014, Nencini κατά Κοινοβουλίου, C-447/13 P, EU:C:2014:2372, σκέψη 47). Κατά συνέπεια, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι απαιτήσεις τις οποίες αφορούσε η επίδικη απόφαση δεν είχαν παραγραφεί και ότι η επίδικη απόφαση δεν είχε εκδοθεί κατά τρόπο αντίθετο προς την αρχή της μη αναδρομικότητας.

90 Υπό τις συνθήκες αυτές, το πρώτο και το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

Επί του τέταρτου σκέλους του τέταρτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- ⁹¹ Με το τέταρτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρερμήνευσε το περιεχόμενο της αρχής της εύλογης διάρκειας, μη λαμβάνοντας υπόψη όλες τις κρίσιμες περιστάσεις της υποθέσεως. Ο αναιρεσείων εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να αναγνωρίσει, δεδομένης της σημασίας των ποσών που διακυβεύονται στη δίκη, της ελάχιστης περιπλοκότητας της υποθέσεως και της υποδειγματικής συμπεριφοράς του αναιρεσείοντος, ότι η σχεδόν δεκαετία που παρήλθε από το τέλος της θητείας του αναιρεσείοντος μέχρι την έκδοση της επίδικης αποφάσεως από το Κοινοβούλιο δεν αποτελεί εύλογη διάρκεια.
- ⁹² Το Κοινοβούλιο θεωρεί, κατά βάση, ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έπρεπε να εξετάσει εν προκειμένω την παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας, εφόσον ο αναιρεσείων δεν είχε προβάλει ενώπιόν του την παραβίαση αυτή. Εάν, ωστόσο, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αυτεπαγγέλτως τον λόγο που αντλείται από παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας, τότε αυτό υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, εφόσον ο λόγος αυτός δεν εμπίπτει στην κατηγορία των λόγων που μπορούν ή πρέπει να εξετασθούν αυτεπαγγέλτως από το Γενικό Δικαστήριο. Εν πάση περιπτώσει, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να έχει καλέσει τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επ' αυτού. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο να προβεί σε αντικατάσταση της αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- ⁹³ Επικουρικώς, το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν παραβίασε την αρχή της εύλογης διάρκειας.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- ⁹⁴ Πρέπει να επισημανθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το ζήτημα της τηρήσεως της προθεσμίας παραγραφής δεν εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από τον δικαστή της Ένωσης, αλλά πρέπει να προβληθεί από τον ενδιαφερόμενο διάδικο (απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2012, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, C-469/11 P, EU:C:2012:705, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι ο αναιρεσείων προέβαλε ρητώς ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου την αιτίαση περί εκπρόθεσμης ενέργειας του Κοινοβουλίου όσον αφορά τη διαπίστωση της απαιτήσεως, αιτίαση στηριζόμενη σε παράβαση των διατάξεων των κανονισμών 1605/2002 και 2342/2002 περί των κανόνων παραγραφής που ισχύουν αναφορικά με τις απαιτήσεις της Ένωσης έναντι τρίτων.
- ⁹⁵ Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, όπως προκύπτει από τη σκέψη 89 της παρούσας αποφάσεως, ότι καμία διάταξη του δικαίου της Ένωσης δεν διευκρινίζει την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να κοινοποιηθεί στον οφειλέτη το χρεωστικό σημείωμα, δηλαδή η πράξη με την οποία του γνωστοποιείται η εκ μέρους θεσμικού οργάνου της Ένωσης διαπίστωση μιας απαιτήσεως.
- ⁹⁶ Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, υπό τις περιστάσεις αυτές, η απαίτηση της ασφάλειας δικαίου επιτάσσει τα θεσμικά όργανα της Ένωσης να ασκούν τις εξουσίες τους εντός εύλογης προθεσμίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 24ης Σεπτεμβρίου 2002, Falck και Acciaierie di Bolzano κατά Επιτροπής, C-74/00 P και C-75/00 P, EU:C:2002:524, σκέψεις 139 έως 141 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία της 28ης Φεβρουαρίου 2013, Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, σκέψη 28, καθώς και της 13ης Νοεμβρίου 2014, Nencini κατά Κοινοβουλίου, C-447/13 P, EU:C:2014:2372, σκέψεις 47 και 48), όπως επισήμανε και το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 81 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

- 97 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς αποφάνθηκε και υπό το πρίσμα της αρχής της εύλογης διάρκειας, στις σκέψεις 81 έως 87 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ελλείψει νομοθετικής ρυθμίσεως και βάσει των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, επί των επιχειρημάτων του αναιρεσείοντος που αντλούνται από εκπρόθεσμη ενέργεια του Κοινοβουλίου σχετικά με τη διαπίστωση των απαιτήσεων που είχε έναντι αυτού.
- 98 Επομένως, πρέπει να απορριφθούν οι ενστάσεις του Κοινοβουλίου που εκτίθενται στη σκέψη 92 της παρούσας αποφάσεως και να εξεταστεί η βασιμότητα του τέταρτου σκέλους του τέταρτου λόγου αναιρέσεως του αναιρεσείοντος, με το οποίο προσάπτεται στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρερμήνευσε το περιεχόμενο της αρχής της εύλογης διάρκειας.
- 99 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με το σύνολο των περιστάσεων που χαρακτηρίζουν κάθε υπόθεση και, ειδικότερα, με τα συμφέροντα του διαδίκου που διακυβεύονται στη δίκη, την περιπλοκότητα της υποθέσεως, τα διάφορα διαδικαστικά στάδια που ακολούθησε το όργανο της Ένωσης, καθώς και τη συμπεριφορά των διαδίκων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 2004, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-501/00, EU:C:2004:438, σκέψη 53· της 7ης Απριλίου 2011, Ελλάδα κατά Επιτροπής, C-321/09 P, EU:C:2011:218, σκέψη 34, και της 28ης Φεβρουαρίου 2013, Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 100 Συγκεκριμένα, ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας δεν μπορεί να εξεταστεί με αναφορά σε ένα ακριβές ανώτατο όριο, προσδιοριζόμενο κατά τρόπο αφηρημένο (αποφάσεις της 7ης Απριλίου 2011, Ελλάδα κατά Επιτροπής, C-321/09 P, EU:C:2011:218, σκέψη 33, και της 28ης Φεβρουαρίου 2013, Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, σκέψεις 29 και 30).
- 101 Όσον αφορά το συγκεκριμένο πλαίσιο της προκειμένης υποθέσεως, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι το άρθρο 73α του κανονισμού 1605/2002, το οποίο αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στο άρθρο 81 του κανονισμού 966/2012, αποσκοπεί στο να περιορίσει χρονικά τη δυνατότητα διεκδικήσεως των απαιτήσεων της Ένωσης έναντι τρίτων χάριν τηρήσεως της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχειρίσεως και να ορίσει, υπό το πρίσμα αυτό, προθεσμία πέντε ετών, και ότι το άρθρο 85β του κανονισμού 2342/2002, το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 93, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 1268/2012, προβλέπει ότι η προθεσμία αυτή αρχίζει να τρέχει από την εκπνοή της προθεσμίας που γνωστοποιείται στον οφειλέτη με το χρεωστικό σημείωμα (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2014, Nencini κατά Κοινοβουλίου, C-447/13 P, EU:C:2014:2372, σκέψη 45).
- 102 Λαμβανομένου υπόψη του εν λόγω άρθρου 73α, έχει κριθεί ότι, ελλείψει νομοθετικής ρυθμίσεως όσον αφορά την προθεσμία κοινοποιήσεως στον οφειλέτη ενός χρεωστικού σημειώματος από όργανο της Ένωσης, η προθεσμία αυτή πρέπει, κατ' αρχήν, να θεωρείται ως μη εύλογη σε περίπτωση που η κοινοποίηση λαμβάνει χώρα μετά την παρέλευση του διαστήματος των πέντε ετών από τον χρόνο κατά τον οποίο το θεσμικό όργανο είναι, κατά κανόνα, σε θέση να απαιτήσει την ικανοποίηση της αξιώσεώς του (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2014, Nencini κατά Κοινοβουλίου, C-447/13 P, EU:C:2014:2372, σκέψεις 48 και 49).
- 103 Συναφώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 78, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 966/2012, καθώς και των άρθρων 81 και 82 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 1268/2012, το θεσμικό όργανο της Ένωσης είναι, κατά κανόνα, σε θέση να απαιτήσει την ικανοποίηση της αξιώσεώς του από τη στιγμή που διαθέτει τα αποδεικτικά έγγραφα που του παρέχουν τη δυνατότητα να προσδιορίσει μια συγκεκριμένη απαίτηση ως βέβαιη, εκκαθαρισμένη και απαιτητή ή που θα μπορούσε να διαθέτει τα έγγραφα αυτά εάν είχε ενεργήσει με την απαιτούμενη επιμέλεια.

- ¹⁰⁴ Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να διευκρινιστεί ότι το πλέον των πέντε ετών χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της ημερομηνίας κατά την οποία το θεσμικό όργανο ήταν, κατά κανόνα, σε θέση να απαιτήσει την ικανοποίηση της αξιώσεώς του και της ημερομηνίας κοινοποίησης του χρεωστικού σημειώματος δεν μπορεί, αυτομάτως, να στοιχειοθετεί παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας. Πράγματι, πρέπει επίσης, βάσει της νομολογίας που υπενθυμίζεται στη σκέψη 99 της παρούσας αποφάσεως, να εξακριβώνεται αν το χρονικό αυτό διάστημα μπορεί να εξηγείται από τις ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως.
- ¹⁰⁵ Στο πλαίσιο αυτό, στη σκέψη 49 της αποφάσεως της 13ης Νοεμβρίου 2014, Nencini κατά Κοινοβουλίου (C-447/13 P, EU:C:2014:2372), το Δικαστήριο αναφέρθηκε στην περίοδο των πέντε ετών όχι ως ανώτατο όριο πέραν του οποίου η κοινοποίηση χρεωστικού σημειώματος από το θεσμικό όργανο στον οφειλέτη θα έπρεπε, ανεξαρτήτως των περιστάσεων της υποθέσεως, να θεωρηθεί ότι έγινε εντός μη εύλογης προθεσμίας, αλλά προς στήριξη του, κατά τα λοιπά μαχητού, τεκμηρίου που αναφέρθηκε στη σκέψη 102 της παρούσας αποφάσεως.
- ¹⁰⁶ Ομοίως, η κοινοποίηση ενός τέτοιου χρεωστικού σημειώματος εντός χρονικού διαστήματος μικρότερου από την προθεσμία των πέντε ετών, σε υπόθεση ελάχιστης περιπλοκότητας, στην οποία υπάρχει σημαντικό διακύβευμα για τον οφειλέτη ή στην οποία υπήρξε έλλειψη επιμέλειας του θεσμικού οργάνου της Ένωσης, ιδίως όσον αφορά τη λήψη των αποδεικτικών στοιχείων βάσει των οποίων θα μπορούσε να προσδιορίσει την αξίωση ως βέβαιη, εκκαθαρισμένη και απαιτητή, μπορεί να μην ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της αρχής της εύλογης διάρκειας. Στην περίπτωση αυτή, στον οφειλέτη εναπόκειται να αποδείξει ότι χρονικό διάστημα μικρότερο της προθεσμίας των πέντε ετών συνιστά μη εύλογη διάρκεια.
- ¹⁰⁷ Εν προκειμένω, με την επίδικη απόφαση, το Κοινοβούλιο ζήτησε από τον αναιρεσείοντα την επιστροφή ενός πρόσθετου ποσού που του κατέβαλε ως αποζημίωση για υπηρεσίες βουλευτικής επικουρίας, το οποίο προστέθηκε σε εκείνο που είχε ζητηθεί με την απόφαση περί επιστροφής του γενικού γραμματέα της 4ης Μαρτίου 2009. Το εν λόγω αίτημα περί επιστροφής του πρόσθετου ποσού υποβλήθηκε κατόπιν της καταθέσεως, στις 14 Οκτωβρίου 2011, της εκθέσεως της OLAF, από την οποία προκύπτει ότι κανείς από τους τρεις βοηθούς του αναιρεσείοντος δεν παρέσχε πράγματι υπηρεσίες βουλευτικής επικουρίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Κοινοβούλιο ήταν, εν προκειμένω, κανονικά σε θέση να προβάλει την απαίτησή του, κατά την έννοια που διευκρινίζεται στη σκέψη 103 της παρούσας αποφάσεως, κατά την ημερομηνία της καταθέσεως της εκθέσεως αυτής. Δεδομένου ότι το επίδικο χρεωστικό σημείωμα εκδόθηκε από το Κοινοβούλιο στις 5 Ιουλίου 2013, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου κοινοποιήθηκε στον αναιρεσείοντα δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μη εύλογο.
- ¹⁰⁸ Επομένως, κατά τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 99 της παρούσας αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο, ότι το Κοινοβούλιο, όταν εξέδωσε την επίδικη απόφαση και το επίδικο χρεωστικό σημείωμα, δεν παρέβη τις υποχρεώσεις που υπείχε από την αρχή της εύλογης διάρκειας, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υποθέσεως, και ιδίως εκείνων που αφορούν τη συμπεριφορά και την επιμέλεια του οργάνου της Ένωσης κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως αυτής και του εν λόγω χρεωστικού σημειώματος.
- ¹⁰⁹ Κατόπιν των προεκτεθέντων, το τέταρτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως που προέβαλε ο αναιρεσείων προς στήριξη της αναιρέσεώς του δεν είναι βάσιμο.
- ¹¹⁰ Ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει, επομένως, να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως

- 111 Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, ο αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι απέρριψε το αίτημά του περί ακυρώσεως του επίδικου χρεωστικού σημειώματος, ενώ θα έπρεπε να αναγνωρίσει ότι παραγράφηκε η απαίτηση για τα ποσά που ζητήθηκαν με την επίδικη απόφαση και, ως εκ τούτου, να ακυρώσει το εν λόγω σημείωμα.
- 112 Το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι τα επιχειρήματα που προβάλλει ο αναιρεσείων στο πλαίσιο του λόγου αυτού συνιστούν απλή επανάληψη των επιχειρημάτων που προέβαλε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να απορριφθούν, εφόσον ο αναιρεσείων εσφαλμένως ισχυρίζεται ότι παραγράφηκε το δικαίωμα ανακτήσεως των ποσών που αφορά η επίδικη απόφαση.
- 113 Όσον αφορά τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, αρκεί η παρατήρηση ότι η απόρριψη του τέταρτου λόγου, αντλούμενου από παράβαση των κανόνων περί παραγραφής και από παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας, συνεπάγεται, για τους ίδιους λόγους, την απόρριψη του πέμπτου λόγου.
- 114 Επειδή κανείς από τους λόγους αναιρέσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 115 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων.
- 116 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, που εφαρμόζεται στη διαδικασία αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου του 184, παράγραφος 1, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 117 Δεδομένου ότι ο αναιρεσείων ηττήθηκε και το Κοινοβούλιο ζήτησε την καταδίκη του αναιρεσειόντος στα δικαστικά έξοδα, πρέπει αυτός να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει τον Jean-Charles Marchiani στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)